

راهبرد میان مدت ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۱ یونسکو در زمینه آموزش

هدف راهبردی ۱: حمایت از دولت‌های عضو برای توسعه نظام‌های آموزشی به منظور ایجاد یادگیری مادام‌العمر^۱ با کیفیت و فراگیر برای همه

۲۴. آموزش، یادگیری و مهارت‌ها نیروهای محرکه توسعه فراگیر و پایدارند. این نکته در سطح گسترده‌ای مورد تایید قرار گرفته که هیچ کشوری نمی‌تواند شرایط معیشتی مردمش را بدون سرمایه‌گذاری قابل توجه در آموزش بهبود بخشد. اگرچه از سال ۲۰۰۰، پیشرفت‌های اساسی در افزایش دسترسی به آموزش پایه و کاهش نابرابری‌های جنسیتی در نرخ ثبت‌نام صورت پذیرفته است، هنوز میلیون‌ها کودک، جوان و بزرگسال، از فرصت‌های یادگیری محرومند که اغلب آنها دختران و زنانند. لازم است تلاش‌های بیشتری برای تسریع پیشرفت برای گسترش فرصت‌های یادگیری به خصوص محروم‌ترین گروه‌ها، برای پرداختن به چالش‌های نابرابری اجتماعی انجام شود.

۲۵. به هر ترتیب، پیشرفت‌های قابل توجهی که در افزایش دستیابی به آموزش پایه انجام شده با بهبود کیفیت و تناسب آموزش همراه نشده است. میلیون‌ها کودک مدرسه را ترک کرده‌اند، بدون اینکه مهارت‌های پایه مانند خواندن و نوشتن را کسب کرده باشند. در بسیاری از کشورها، جوانان فارغ‌التحصیل شده‌اند، بدون اینکه در بازار کاری که درگیر تحولات پرشتاب است، وارد شده باشند یا باقی بمانند. علاوه بر این، افزایش قابلیت دسترسی به اطلاعات و دانش از طریق فناوری، نظام‌های آموزشی را دگرگون می‌کند، فرصت‌های یادگیری را گسترش می‌دهد و نیز تقاضایی را برای کسب مهارت‌های جدید پدید می‌آورد. این مطلب در نوع توانمندی‌هایی که معلمان باید دارا باشند، تاثیر می‌گذارد زیرا نقش آنها از "انتقال‌دهنده دانش"^۲ به

^۱. lifelong learning

^۲. transmitter of knowledge

"تسهیل‌گر یادگیری"^۳ در حال تغییر است. در عین حال، در بسیاری از کشورها، کمبود جدی از معلمان متخصص و واجد شرایطی که باید آموزش با کیفیت را برای تعداد فزاینده فراگیران فراهم کنند، وجود دارد. ۲۶. یونسکو باید طی سال‌های ۲۰۲۱-۲۰۱۴ به این چالش‌ها، از طریق تمرکز بیشتر بر بهبود کیفیت آموزش، فرآیندها و نتایج یادگیری در آموزش پاسخگو باشد. این سازمان به منظور تحقق جوامع دانش‌بنیاد و یادگیرنده مادام‌العمر فراگیر، هدایت رویکرد کل‌نگرانه و حقوق‌محور را در آموزش ادامه خواهد داد. یونسکو گسترش دستیابی به فرصت‌های یادگیری در همه دوران زندگی را از طریق مسیرهای چندگانه (آموزش رسمی، یادگیری غیررسمی و آزاد) ارتقا خواهد داد و تضمین خواهد کرد که نظام‌های آموزشی و یادگیری، فراگیر و حقوق‌محور باشد و به تنوع فراگیران توجه کنند. یونسکو تلاش‌هایش را به سوی تحقق فرصت‌های برابر برای دختران و پسران در آموزش از طریق محور قراردادن موضوع جنسیت در آموزش، و برنامه‌ریزی ویژه در ارتباط با جنسیت در حوزه‌های اولویت‌دار تقویت خواهد کرد.

۲۷. یونسکو دولت‌های عضو را برای توسعه سیاست‌ها و طرح‌های گسترده بخشی و بهبود مدیریت و حاکمیت بخش عمومی تقویت و با کشورها در زمینه اصلاح نظام‌های آموزشی همکاری خواهد کرد و به حمایت از بازسازی نظام‌های آموزشی در کشورهایی که از جنگ و بلایای طبیعی آسیب دیده‌اند، توجه ویژه‌ای می‌کند.

۲۸. در پیگیری رویکرد کل‌نگرانه^۴، یونسکو حمایت فنی برای توسعه زیر بخش‌های آموزش، و سیاست‌ها، راهبردها و برنامه‌های مرتبط با آن را از آموزش پایه تا آموزش عالی شامل سوادآموزی و توسعه مهارت‌ها تدارک خواهد دید. ظرفیت‌ها و منابع را به طور راهبردی، برای اجرای برنامه‌های هدفمند که بر زیربخش‌های مختلف در هر دوره چهارساله متمرکز باشد، در جهت تقویت اجزای پایه نظام‌های یادگیری مادام‌العمر به کار خواهد گرفت. طی چهارسال اول راهبرد، سه زیر بخش سوادآموزی، آموزش فنی و حرفه‌ای و آموزش عالی در اولویت خواهد بود که حوزه‌های کلیدی برای دولت‌های عضو هستند و مزیت تطبیقی قوی برای یونسکو دارند. سوادآموزی جوانان و بزرگسالان، پایه یادگیری مادام‌العمر و کسب مهارت‌هاست. یونسکو، سوادآموزی را به‌ویژه برای جوانان و بزرگسالان ارتقا خواهد داد. با تاکید بر پیشرفت‌های دهه سوادآموزی ملل متحد، از کشورهایی که بیشترین تعداد بیسوادان را دارند از جمله ۹ کشور پرجمعیت حمایت خواهد کرد. فعالیت‌های یونسکو بر ارتقای برنامه‌های سوادآموزی در سطح ملی، شامل یادگیری برای مهارت‌های قرن بیست‌ویکم و آموزش برای شهروندی جهانی و از طریق شیوه‌های انتقالی جدید از قبیل یادگیری از طریق ابزارهای الکترونیکی همراه^۵ و ICT متمرکز خواهد شد. یونسکو از طریق توسعه مهارت‌ها برای جهان

^۳ . enabler of learning

^۴ . holistic approach

^۵ Mobile learning. شیوه جدیدی از یادگیری است که بر اساس ابزارهای الکترونیکی همراه از قبیل گوشی‌های تلفن، رایانه‌های همراه و ابزارهای جدید سمعی و بصری شکل گرفته است. کاربرد این شیوه از یادگیری در زندگی روزمره، امکان استفاده موثر از داده‌های متنوع آموزشی را شامل کتاب‌ها، لغت‌نامه‌ها، دائرةالمعارف، نقشه‌های جغرافیایی و ... فراهم می‌کند و مبتنی بر تقویت توانایی‌های متفاوت فراگیران از قبیل صحبت کردن، گوش دادن، خواندن، نگاه کردن، جستجو برای اطلاعات، انجام محاسبات و... است.

کار، از بازنگری سیاست‌های آموزش فنی و حرفه‌ای، به اشتراک‌گذاشتن دانش و راهبردها برای تسهیل انتقال از مدرسه به جهان کار حمایت خواهد کرد. یونسکو برای دسترسی گسترده‌تر به آموزش عالی با کیفیت، به عنوان ابزار اصلی ایجاد جوامع دانش‌بنیاد فراگیر و متنوع، از طریق توجه به موضوع‌هایی مانند متنوع‌سازی نظام‌ها و خدمات و تضمین کیفیت، تلاش خواهد کرد.

۲۹. یونسکو پاسخگوی نیاز بهبود کیفیت در آموزش و یادگیری از طریق تمرکز بر حوزه‌های کلیدی زیر خواهد بود: به کمبود جدی معلمان متخصص در بسیاری از کشورها، از طریق ارتقای توسعه شغلی معلمان، توسعه استعدادهای آنان، به خصوص نهادهای تربیت معلم و انتشار تجربه‌های جدید که کارآیی معلمان را بهبود بخشد، توجه ویژه خواهد کرد. فرصت‌های یادگیری مدرن را به خصوص از طریق استفاده از ICT در آموزش گسترش خواهد داد. سرانجام، یونسکو کار در حوزه‌هایی را که برای بهبود یادگیری اساسی‌اند مانند برنامه درسی، تعلیم و تربیت و ارزیابی نتایج یادگیری تقویت خواهد کرد.

۳۰. کشورها یا جمعیت‌هایی که بیشترین نیاز را در تحقق اهداف مورد توافق بین‌المللی توسعه دارند، در اولویت و حمایت ویژه قرار خواهند گرفت. بنابراین، تا سال ۲۰۱۵، تسریع پیشرفت در اهداف آموزش برای همه و اهداف توسعه هزاره و بسیج همه شرکا برای آخرین "تلاش بزرگ" با حمایت هفتمند برای کشورهای در اولویت، که دوسوم آنها در افریقا هستند، مورد توجه ویژه قرار خواهد گرفت. یونسکو با تشخیص پیشرفت‌های مهمی که توسط بسیاری از کشورهای افریقایی برای تحقق اهداف آموزش برای همه در دهه گذشته انجام شده است، بخش مهمی از منابع و اقدام برنامه‌ای را در دوره ۲۰۲۱-۲۰۱۴ برای کمک به دولت‌های عضو افریقایی به منظور رفع چالش‌های آموزشی که باقی مانده است و کمک به توسعه اقتصادی-اجتماعی آنها صرف خواهد کرد. تاکید ویژه‌ای بر تقویت توسعه حرفه‌ای معلمان، سوادآموزی، توسعه مهارت‌های شغلی و آموزش عالی داده خواهد شد.

هدف راهبردی ۲: توانمندسازی فراگیران برای تبدیل به شهروندان جهانی خلاق و پاسخگو

۳۱. دسته‌ای از عوامل، آسیب‌پذیری عمیق را تداوم می‌بخشند، گسست اجتماعی را تشدید می‌کنند و صلح و ثبات جهانی را تهدید می‌کنند. شکاف بین ثروتمندان و فقرا در داخل کشورها و نیز بین آنها در حال گسترش است. چالش‌های اساسی تضمین توسعه پایدار، برابری و شمول است که هنوز به قوت خود باقی است. بخش زیادی از جمعیت جهان در حوزه‌هایی که از جنگ و خشونت آسیب دیده‌اند زندگی می‌کنند. علاوه بر این، بلایای طبیعی از جمله آنهایی که با تغییر اقلیم ارتباط دارد، به خصوص تأثیرات مخربی بر فقیرترین افراد بر جای می‌گذارد.

۳۲. آموزش به عنوان مسیری برای تغییر پایدار، می‌تواند پاسخ خوبی برای کمک به کاهش این چالش‌ها ارائه دهد. آموزش، تأثیر مستقیمی بر کاهش فقر، برابری جنسیتی، بهداشت و پایداری زیست محیطی دارد. یک هدف اساسی آموزش، ترویج و تأثیر بر ارزش‌ها، طرز تلقی‌ها و رفتارهایی است که فراگیران را برای اینکه تبدیل به کمک‌کنندگان موثری برای جامعه سالم‌تر، برابرتر، صلح‌آمیزتر و پایدارتر شوند توانمند می‌کند.

۳۳. یونسکو با رسالت بین‌رشته‌ای که دارد، تنها متولی ارتقای آموزشی است که فراگیران را برای درک چالش‌های اجتماعی و ارائه پاسخ‌های خلاق و موثر به آن‌ها توانمند سازد تا برای ایجاد جوامع پایدار، برابر و صلح‌آمیز مبتنی بر اصول عدالت اجتماعی و احترام به حقوق بشر، برابری جنسیتی، تنوع و محیط زیست سهمیم باشند؛ در فرآیندهای دموکراتیک مشارکت فعالانه داشته باشند و به طور شایسته‌ای زندگی را هدایت کنند.

۳۴. این امر از طریق حمایت از دولت‌های عضو تحقق خواهد یافت، برای تضمین اینکه محتوا، فضاها، تجربه‌ها و فرآیندهای یادگیری، کسب استعدادها مرتبط و لازم را برای مقابله با چالش‌های جهانی و محلی از قبیل تفکر نقادانه، خلاقیت، درک ابعاد اخلاقی توسعه انسانی و شهروندی فعال و پاسخگو پرورش دهند. تاکید بیشتری بر گسترش نقش آموزش در پاسخگویی به چالش‌های قرن بیست‌ویکم داده خواهد شد. یونسکو به ویژه، تلاش‌های خود را در سه حوزه زیرگسترش خواهد داد:

- یونسکو آموزش صلح و حقوق بشر برای شهروندی جهانی، به خصوص در چارچوب توصیه‌نامه ۱۹۷۴ مربوط به آموزش برای تفاهم بین‌المللی، همکاری و صلح مرتبط با حقوق بشر و آزادی‌های بنیادی را ارتقا خواهد داد؛ و قطعنامه مجمع عمومی ملل متحد را در زمینه آموزش برای دموکراسی (A/RES/67/18)، طرح عمل بین‌بخشی و بین‌رشته‌ای یونسکو در زمینه فرهنگ صلح و عدم خشونت (قطعنامه ۶۶ / کنفرانس عمومی ۳۶)، قطعنامه کنفرانس عمومی یونسکو (قطعنامه ۱ / کنفرانس عمومی ۳۷) و ابزارهای دیگر بین‌المللی ترویج خواهد داد.
- در زمره تلاش‌های لازم برای تحقق توسعه پایدار، یونسکو ارتقای آموزش برای توسعه پایدار را به عنوان یک عنصر یکپارچه از آموزش با کیفیت تداوم خواهد داد و ادغام آموزش برای توسعه پایدار را در سیاست‌ها، طرح‌ها، برنامه‌های درسی، تعلیم و تربیت و ارزیابی، از طریق مساعدت فنی، نظارت و حمایت مبتنی بر مستندات^۶ تقویت خواهد کرد. بنابراین، پیگیری موثر دهه آموزش برای توسعه پایدار را تضمین خواهد کرد و
- یونسکو آموزش بهداشت شامل اچ‌آی‌وی و آموزش جامع جنسی را ترویج خواهد کرد که مهارت‌های لازم را برای شیوه‌های زندگی بهداشتی ارائه می‌دهد و فضاهای یادگیری برابر و سالم را ترویج می‌بخشد تا رفاه فراگیران را گسترش دهد و منجر به بهبود نتایج یادگیری شود.

هدف راهبردی ۳: ارتقای آموزش برای همه و شکل‌دهی دستور کار بین‌المللی آینده آموزش

۳۵. هشت سال آینده فرصت مغتنمی خواهد بود. دستور کار توسعه، نقطه‌عطفی در سال ۲۰۱۵ خواهد بود که فرصت مناسبی برای ارزیابی پیشرفت‌های انجام‌شده و طراحی یک دستور کار جدید و یک چارچوب جدید برای توسعه، بر اساس تحلیل نیازها و چالش‌های درحال ظهور است: اکنون زمان احیای تعهد است. حفظ آموزش در صدر اولویت دستور کار جهانی توسعه، وظیفه مهمی برای یونسکو است. در عین حال، با تشخیص اینکه آموزش برای همه یک دستور کار ناتمام است، یونسکو به طور کامل متعهد

^۶. evidence-based advocacy

بر ارتقای همکاری با ذی‌نفعان و شرکا برای تحقق شش هدف آموزش برای همه، در آخرین "تلاش بزرگ"^۷ قبل از سال ۲۰۱۵ خواهد بود.

۳۶. یونسکو، نقش خود را به عنوان نهاد راهبر و هماهنگ‌کننده آموزش برای همه در سطح جهانی طی مدتی که تا سال ۲۰۱۵ برای دستیابی به اهداف توسعه هزاره و اهداف آموزش برای همه باقی مانده است، انجام خواهد داد و در زمینه گسترش و تقویت مشارکت برای آموزش تلاش خواهد کرد. یونسکو ارزیابی‌های ملی پیشرفت در زمینه آموزش برای همه را تسهیل خواهد کرد و از اولویت‌های سیاست‌گذاری در سطح کشوری به عنوان مبنایی برای تدوین دستور کار جهانی آموزش برای سال پس از ۲۰۱۵، در سطوح منطقه‌ای و جهانی حمایت خواهد کرد. به طور دقیق درس‌های آموخته‌شده را مرور و بازبینی و بحث در مورد دستور کارهای توسعه و آموزش در سطح بین‌المللی را پس از سال ۲۰۱۵ هدایت خواهد کرد. یونسکو تلاش خواهد کرد که آموزش، به مثابه یک حق اساسی انسانی و یک پیش-شرط برای صلح و توسعه برابر و پایدار، به عنوان یک اولویت جهانی پس از سال ۲۰۱۵ باقی بماند.

۳۷. در پاسخ به نیاز سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد و مدارک^۸، یونسکو نقش اساسی خود را در نظارت بر پیشرفت آموزش از طریق جمع‌آوری، تحلیل و انتشار داده‌ها، با تاکید بر تجربه‌های غنی موسسه آمار یونسکو و انتشار گزارش نظارت بر پیشرفت جهانی آموزش برای همه ادامه خواهد داد. علاوه بر این، ارتقای آموزش را به عنوان یک حق انسانی برای همه فراگیران تداوم خواهد بخشید و از دولت‌های عضو برای بازبینی و به‌روزر کردن چهارچوب‌های حقوقی به منظور توجه به حق آموزش کیفی برای همه حمایت خواهد کرد.

۳۸. علاوه بر این، یونسکو نقش خود را به عنوان آزمایشگاه ایده‌ها و نوآوری‌ها در زمینه آموزش تداوم خواهد بخشید و بحث‌های بین‌المللی در مورد جریان‌های مهم و چالش‌های جدید در زمینه آموزش را هدایت خواهد کرد و گفتگوهای جهانی در مورد سیاست‌های آموزشی در بین دول عضو را تسهیل خواهد نمود. یونسکو روش‌های جدید برای مفهومی‌کردن آموزش و یادگیری، سهم آنها در توسعه اجتماعی، همچنین شیوه‌های جدید برای همکاری بین‌المللی در این حوزه‌ها را ترغیب خواهد کرد. برای تحقق این امر، یونسکو باید یک انگیزه بین‌المللی برای سنجش توجه سیاسی و تخصیص منابع به آموزش و یادگیری ایجاد کند؛ جنبه آینده نگری را در تدوین و برنامه‌ریزی سیاست‌های آموزشی ادغام و بر اساس شواهد و مدارک از طریق نظارت بر توسعه آموزش و تغییر روندها در سطوح ملی، منطقه‌ای و جهانی نظارت کند.

۳۹. یونسکو با تاکید بر نقش و قدرت حمایتی خود، برای تضمین حمایت چندگانه از آموزش در سطوح ملی، منطقه‌ای و جهانی، از طریق تقویت هماهنگی و همکاری در میان شرکا و ذی‌نفعان کلیدی اقدام خواهد کرد. در چهارچوب متحول همکاری در زمینه توسعه در سطح جهانی، یونسکو همکاری جنوب-

^۷. big push

^۸. evidence-based policy-making

جنوب و شمال- جنوب- جنوب را به عنوان روش‌های اصلی اجرایی تقویت خواهد کرد و همکاری با شرکای مهم دیگر در چارچوب نظام ملل متحد و فراتر از آن را گسترش خواهد داد. یونسکو به تقویت شراکت برابر بین کشورها به ویژه از طریق تقویت همکاری فنی بین کشورهای در حال توسعه و جذب منابع از اهدا کنندگان جدید مبادرت خواهد کرد. یونسکو همکاری با دولت‌های عضو، جامعه مدنی و جامعه علمی را تداوم خواهد بخشید و به ترویج شراکت خصوصی- دولتی در زمینه آموزش کمک خواهد کرد.

۴۰. یونسکو با شبکه‌های گسترده و دستیابی جهانی برای گسترش همکاری منطقه‌ای و بین‌المللی که در اختیار دارد، از امکانات مناسبی برای به اشتراک گذاشتن دانش در میان همه دولت‌های عضو برخوردار است. یونسکو در آینده، توجه خود را برای تضمین تناسب جهانی در زمینه آموزش افزایش خواهد داد. این سازمان برای بسیج همه دولت‌های عضو شامل همه ذی‌نفعان مرتبط به منظور درگیر شدن در همکاری، در زمینه جریان‌ها و چالش‌های اصلی جهانی تلاش خواهد کرد.

ترجمه: دکتر محدثه محب حسینی

مدیر گروه آموزش کمیسیون ملی یونسکو

References:

- Stratégie à Moyen Terme 2014-2021 (37C4), UNESCO , 2014
- Medium- Term Strategy , 2014-2021 , (37C4) , UNESCO , 2014